

heller ikke bør nægte. Lovudkastets Slutningsbestemmelse har isøvrigt i mine Tanker ikke alene sin Betydning deri, at den søger at etablere et Gjensidighedsforhold mellem os og Nabolandene, men den har desuden den Betydning, at den viser, at man ikke i sin Midte, som i enhver Henseende ligeberettiget med sig, vil optage en Mand, paa hvem et andet fremmed Land endnu har gyldige Fordringer, som det kan gjøre gjældende. Jeg troer derfor, at man snarest maatte undersøge, hvilke Fordringer Nabolasterne eller fremmede Stater overhovedet ansee sig berettigede til at gjøre til en af deres Undersaatter, som har expatrieret sig for en længere Aarrække siden. Det er egentligt dette, forekommer det mig, som det kommer an paa; men jeg maa dog for ikke at blive misforstaaet endnu tilføie, at jeg ved Siden deraf ogsaa lægger Vægt paa den før nævnte Omstændighed, at man ved at opstille denne Sætning gjør et første Skridt til at indføre Gjensidighed mellem danske Undersaatters Stilling overfor Ublandet og Ublændinges Stilling herhjemme hos os. Det er en Fordring, som bliver gjort af flere Stater, jeg er tilbøjelig til at troe, at saagodt som alle vore Nabolaster fordre, at den danske Udvandrer skal bevise, at han er løst fra sit undersaatlige Forhold herhjemme, førend han optages i deres Midte. Jeg vil saaledes meget anbefale, at man fastholder den omhandlede Slutningsbestemmelse; vel foreligger der heller ikke noget Endringsforslag om at udelade den, men de Angreb, som nu ved 2den Behandling have fundet Steb paa den, og som isøvrigt allerede ere blevne indledede ved Sagens 1ste Behandling, lade jo vente, at der, om ikke fra Udvalgets, saa fra enkelte Medlemmers Side, vil blive stillede Endringsforslag derom til 3die Behandling.

Krieger: Den ærede Landstingsmand, som sidder ligeoverfor mig (Brasch), gjorde gjældende mod Slutningsætningen i Lovudkastet, om hvilken den høitærede Indenrigsmini-

ster nu lige har udtalt sig, at den var betænkelig, fordi den vilde kunne faae tilbagevirkende Indflydelse. Det er en Betragtning, som efter min Overbeviisning, hvis den kunde ansees for rigtig, vilde fortjene, at vi tillagde den en meget stor Betydning. Vel kjender vor Grundlov ikke som visse andre Grundlove noget Forbud imod, at Love faae tilbagevirkende Kraft, men det er alligevel en Sætning, som bør holdes i Kraft, og som naturlig er indstrevet i Retsbeviisigheden, at Love ikke bør have tilbagevirkende Kraft til Nogens Skade. So vigtigere denne Sætning imidlertid er, desto nødvendigere er det ogsaa, at den anvendes skarpt og opfattes bestemt, og at der ikke gives den en saadan Udvikelse, at Lovgivning saa, at sige derved om trent bliver umulig. I nærværende Tilfælde troer jeg nu, at den ærede Landstingsmand ved nærmere Overveielse vil give mig Ret i, at der umuligt kan være Spørgsmaal om tilbagevirkende Kraft, thi de Mænd, om hvilke der her er Tale, have aldeles ingen Ret til at erholde Indfødsret. Naar man vil gjøre den antydede Betragtning gjældende, maa man lægge en retlig Maalestok til Grund; overalt, hvor der gjøres Indsigelser mod en Lovs tilbagevirkende Kraft, er der ikke Spørgsmaal om Vilighedshensyn eller om blotte mulige Ønsker og mulige Tanker, men der er Spørgsmaal om en streng, retlig Opfattelse af Forholdet; kun da kan man tale om, at en Lov ikke maa have tilbagevirkende Kraft. Men de Personer, hvorom der her er Spørgsmaal, have jo ikke Indfødsret og have aldeles ingen Ret til at fordre den. Der kan altsaa, naar vi nu behandle deres Begjæring om at erholde denne Ret, der ikke tilkommer dem, og naar vi da vilde opstille en Betingelse, som vi ansee for rigtig, aldrig være Tale om, at vi derved give den Betingelse, som vi saaledes fastsætte, tilbagevirkende Kraft. Hvis en saadan Betragtning var grundet, vilde vi jo aldrig kunne komme til at standse; thi for enhver Enkelt, der kom til, vilde Spørgsmaalene møde paant. Et Steb maa Begjærdelsen gjøres, og jeg troer, at